

ULOGA HARRYJA HAYA U OBLIKOVANJU HOMOSEKSUALNE KLASNE BORBE

Josip Mužić

Sveučilišta u Splitu
Katolički bogoslovni fakultet
jmuzic@kbf-st.hr

UDK: 616.89-008.442.36
316.367.7-055.34Haya,H.
Pregledni znanstveni rad
Primljeno 02/2018.

Sažetak

U prvoj polovini dvadesetog stoljeća američki su homoseksualci raspršeni i izvan zakona, jer je sodomija kazneno djelo. Postoje neki pokušaji organiziranja, ali ništa ozbiljno ne nastaje iz toga. Početkom pedesetih situacija se mijenja, a ključnu ulogu u tome je odigrao Harry Hay, koji koncipira homoseksualnu političku organizaciju 1948. potaknut Kinseyevom knjigom Seksualno ponašanje muškaraca. Tada naima dolazi do sudbonosnog zaključka da su homoseksualci „klasa ljudi sa socijalnim i političkim dimenzijama kulturološke manjine”. Koncem 1950. u Los Angelesu je došlo do osnutka prve organizacije, s početnih pet članova. Na početku se nazivaju Društvo luda, no već 1951. preimenuju se u Društvo Mattachine. Kako jača homoseksualni pokret, tako se i radikaliziraju njegovi zahtjevi. Hay se prvi dao na organiziranje homoseksualaca kao društvene manjine i u tome je, zahvaljujući uvelike svome komunističkom iskustvu, i uspio. Jednako, ako ne i važnije, jest i to da je udario temelje homoseksualnoj politici, koja se pokazala kadrom pridobiti za sebe većinu. Marx i Engels bili su protivnici političkog organiziranja homoseksualaca i homoseksualnosti kao takve. Komunističke države osuđivale su i aktivno progonile homoseksualizam. No slabljenjem i padom Berlinskog zida situacija se stubokom promijenila. Istočni i zapadni „ljevičari” prihvatili su borbu za novu homoseksualnu klasu i sve više su napuštali borbu za radnička prava. Danas je metamorfoza „ljevice” gotova, i sada se ubrzano radi na preokretu cjelokupnog društva. Već odavno predmet borbe, barem na Zapadu, nisu više prava homoseksualaca, nego promjena cjelokupne društvene paradigme.

Ključne riječi: Harry Hay, homoseksualnost, homoseksualni pokret, marksizam, dženderizam.

UVOD

U prvoj polovini dvadesetog stoljeća američki su homoseksualci raspršeni i izvan zakona jer je sodomija kazneno djelo. Postoje neki pokušaji organiziranja, ali ništa ozbiljno ne nastaje iz toga. Početkom pedesetih situacija se mijenja, a ključnu ulogu u tome je odigrao Harry Hay. Njemu je pošlo za rukom iskoristiti kako komunizam tako i demokraciju da bi uveo homoseksualizam kao nezaobilazni društveni čimbenik. S pravom se može reći da je od njega počelo ubrzano razorno i prevratničko preoblikovanje politike, kulture i cijelog društvenog života, koje je dovelo do vladavine dženderizma.

1. „IZLAZAK IZ ORMARA” H. HAYA

Započinje i ubrzo prekida studij (1932.) na Stanfordu, bavi se raznim poslovima i vodi promiskuitetni homoseksualni život. Pod utjecajem Willa Geera, jednog od svojih ljubavnika, 1934. postaje član Komunističke partije te djeluje kao marksistički ideolog i aktivist, sudjelujući između ostalog u brojnim javnim prosvjedima.¹ Svjestan tadašnjeg komunističkog odbacivanja homoseksualnosti prihvaća savjet psihijatra dr. Saula Glassa, kome se povjerio da ne može pronaći odgovarajućeg dečka, i kreće u potragu za djevojkom.² Brzo se ženi partijskom drugaricom Židovkom Anitom Platky godine 1938., kojoj njegova homoseksualna prošlost ne predstavlja smetnju.³ Po napatku psihijatra prakticira spolne odnose u braku s nadom da će ostaviti homoseksualnost. Nakon nekoliko godina dolazi do zaključka da je njegov psihijatar bio posve u krivu, što nije nikakvo čudo jer sve vrijeme braka, kako sam priznaje, nije prestao mijenjati muške partnere.⁴ Supružnici Hay žele imati djecu, ali otkrivaju da je Harry sterilan te zato posvajaju dvije djevojčice, Hannah Margaret 1943. i Kate Neall 1945.⁵ Harryjev dvostruki život na kraju je rezultirao razvodom 1951. godine.⁶ Kratko nakon toga biva izbačen iz partije radi „sigurnosnog rizika”, uz istodobno odavanje

---

¹ Anne-Marie Cusac, Harry Hay Interview, *The Progressive*, rujan 1999., na: http://progressive.org/mag_cusachay (8. listopada 2012.)

² Psihijatar mu je kazao: „Možda namjesto ženskastog dečka ti tražiš muškastu curu”. Stuart Timmons, *The Trouble with Harry Hay: Founder of the Modern Gay Movement*, Alyson Publications, Boston, 1990., 97.

³ S. Timmons, *The Trouble with Harry Hay*, 99-100.

⁴ A.-M. Cusac, Harry Hay Interview.

⁵ Harry Hay, *Radically Gay: Gay Liberation in the Words of Its Founder*, Beacon Press, Boston, 1996., 357-358.

⁶ H. Hay, *Radically Gay*, 359.

počasti za zaslužni rad.⁷ Ima nekoliko stalnih partnera, među kojima se izdvajaju Will Geer, Jorn Kamgren i Jim Kepner. Najduže je bio s Johnom Burnsideom, koji je radi njega napustio svoju suprugu i s kojim je nekoliko tjedana prije smrti 2002. registrirao i kućno partnerstvo.⁸ Njih dvojica postali su jedan od svjetski najpoznatijih homoseksualnih parova.⁹

2. DRUŠTVO MATTACHINE

H. Hay koncipira homoseksualnu organizaciju 1948., potaknut Kinseyevom knjigom *Seksualno ponašanje muškaraca* (*Sexual Behavior in the Human Male*): „To je bilo šokantno za nas jer smo pretpostavljali da nas ima nekoliko stotina u svakom gradu. Ispalo je, da nas ima na tisuće u svakom gradu.”¹⁰ Knjigu on vidi kao „početno oruđe” kojim se može preokrenuti stanje homoseksualaca.¹¹ Dolazi do sudbonosnog zaključka: „Peto poglavlje je impliciralo za mene da smo mi klasa, klasa ljudi sa socijalnim i političkim dimenzijama kulturološke manjine.”¹² Dvije godine pokušava spoznaje provesti u djelo i ne nalazi ni jednog pristašu.¹³ Tek koncem 1950. u Los Angelesu dolazi do osnutka prve organizacije, s početnih pet članova (Hay, njegov ljubavnik Rudi Gernreich, Robert Hull, Charles Rowland i Dale Jennings), koji su svi komunističkih uvjerenja.¹⁴ Na početku se nazivaju *Društvo luda* (*Society of Fools*)¹⁵ da bi mu već 1951. godine Hay, prema savjetu Jamesa Grubera, jednog od članova,¹⁶ dao ime *Društvo Mattachine*, po istoimenom tajnom srednjovjekovnom društvu

⁷ Feinberg, Leslie, „Harry Hay: Painful partings”, *Workers World*, 28. lipnja 2005., na: <http://www.workers.org/2005/us/lavender-red-40/>, (16. listopada 2012.).

⁸ Linda Rapp, „Hay, Harry (1912-2002)”, u: *glbtq: An Encyclopedia of Gay, Lesbian, Bisexual, Transgender, and Queer Culture*, na: http://www.glbtq.com/social-sciences/hay_h,3.html (3. listopada 2012.).

⁹ Joey Cain, *Radically Gay: The Life of Harry Hay*, izložba održana u San Francisco Public Library travanj 21. -29. srpnja 2012., na: <http://web.gc.cuny.edu/clags/pages/conferences/hay.php?p=bio> (5. listopada 2012.).

¹⁰ A.-M. Cusac, nav. dj.; Harry Hay, „Remarks at Creating Change Conference”, Oakland (CA), 14. studenog 1999., na: <http://www.oocities.org/westhollywood/heights/5347/oakland.html>, (17. studenog 2012.).

¹¹ Harry Hay, „Remarks at Creating Change Conference”.

¹² H. Hay, „Remarks at Creating Change Conference”.

¹³ A.-M. Cusac, Harry Hay Intervju.

¹⁴ L. Rapp, Hay, Harry (1912-2002).; S. Timmons, *The Trouble with Harry Hay*, 152.

¹⁵ Steve Hogan - Lee Hudson, *Completely Queer. The Gay and Lesbian Encyclopedia*, Henry Holt and Company, New York, 1998., 382-383.

¹⁶ Johansson, Warren - William A. Percy, *Outing. Shattering the Conspiracy of Silence*, Harrington Park Press, New York, 1994., 92.

koje se borilo protiv monarhije i Crkve.¹⁷ Djelovanje društva zamišlja po uzoru na masoneriju.¹⁸ Sastaju se konspirativno u manjim ćelijama, zaklinju se na tajnost i imaju svoju unutarnju hijerarhiju od pet stupnjeva kojom upravlja zadnji, čiji su članovi za ostale nepoznati.¹⁹ To predstavlja ne samo „rođenje homofilnog pokreta” nego i „prvi održivi politički otpor” homoseksualaca u američkoj povijesti.²⁰ „Hay i njegovi kolege su u izjavi o nakanama *Društva* artikulirali akcijski plan prema kojem bi se homoseksualci koji su živjeli ‘izolirani od svoje vrste’ najprije ujedinili, a onda ‘educirali’ kako bi razvili ‘etičku homoseksualnu kulturu’, kao što su svoju kulturu razvijale i druge manjine. Nakon što bi se ostvario napredak u prve dvije točke, namjera je bila ‘ići naprijed, u oblast političke akcije’.”²¹ Nakon hapšenja jednog njihovog člana, Dalea Jenningsa 1952., osnivaju *Građanski odbor za protupravna uhićenja (Citizens Committee to Outlaw Entrapment)* i dobivaju sudski spor protiv policije, što im je donijelo porast brojnosti te do 1953. prelaze 2000 članova.²² Radi prozivanja u javnosti 1953. zbog veze društva s komunizmom pod pritiskom H. Hay skupa s drugim osnivačima napušta društvo, koje se otada opredjeljuje za pomirljivije asimilacijsko djelovanje.²³

Hay se prvi dao na organiziranje homoseksualaca i u tome je, zahvaljujući uvelike svome komunističkom iskustvu, i uspio. Danas je prihvaćeno stajalište, koje navodi i Franko Dota: „Osnutak Mattachinea smatra se početkom organiziranog gej pokreta u SAD-u.”²⁴ Jednako, ako ne i važnije, jest i to da je on prvi idejno zamislio homoseksualnu politiku koja se pokazala pobjedničkom. Spajajući shvaćanje homoseksualaca kao „tajnog bratstva” sa Staljinovom definicijom nacije, Hay dolazi do svoje vizije homoseksualaca kao potlačene kulturološke manjine.²⁵ To nije bilo nešto apsolutno novo,

---

¹⁷ L. Rapp, Harry (1912-2002) i S. Timmons, *The Trouble with Harry Hay*, 152.

¹⁸ L. Rapp, Harry (1912-2002), i S. Timmons, *The Trouble with Harry Hay*, 152.

¹⁹ John D’Emilio, *Sexual Politics, Sexual Communities: The Making of a Homosexual Minority in the United States, 1940-1970*, The University of Chicago Press, Chicago, 1983., 64; Nicholas C. Edsall, *Toward Stonewall: Homosexuality and Society in the Modern Western World*, University of Virginia Press - Charlottesville & London, 2006., 273-274.

²⁰ David Carter, *Stonewall - pobuna koja je rasplamsala gej revoluciju*, Zagreb pride, Zagreb, 2011., 19.

²¹ D. Carter, *Stonewall - pobuna koja je rasplamsala gej revoluciju*, 19.

²² J. D’Emilio, *Sexual Politics, Sexual Communities*, 69-70.

²³ On sam u jednom intervju u vezi s tim izjavljuje: „Oni su me izbacili jer sam zastupao mišljenje da smo mi nacionalna manjina”. A.-M. Cusac, *Harry Hay Interview*.

²⁴ D. Carter, *Stonewall - pobuna koja je rasplamsala gej revoluciju*, XV.

²⁵ S. Timmons, *The Trouble with Harry Hay*, 136.

jer je već prije europski homoseksualni aktivist Edward Carpenter imao sličnu koncepciju, koju je Hay vjerojatno poznao, ali on je došao s njom u pravo vrijeme i na pravom mjestu i uspio.²⁶ Službeno, kako Hay piše u jednom svom proglasu, društvo ide za tim da bude „servis i dobrotvorna organizacija posvećena zaštiti i unaprjeđenju” ove manjine,²⁷ ali stvarno je političko djelovanje u prvom planu, i to vrlo pragmatično, tako da Hay prvi uvodi već 1948. praksu davanja glasova u zamjenu za ideološku potporu.²⁸ On pokret vidi kao sredstvo borbe za postizanje preokreta u općoj svijesti da se homoseksualce ne doživljava više kao neuspjele heteroseksualce, nego kao vrijednost po sebi.²⁹

Pobuna Stonewalla za homoseksualni pokret je bila Bastilja, prijelomni trenutak.³⁰ „Ta šestodnevna bitka LGBT osoba s policijom za kontrolu nad gej getom predstavlja važan događaj u američkoj i svjetskoj povijesti, jer je u konačnici dovela do uvrštenja seksualne orijentacije u zaštićene kategorije u pokrete za ljudska i građanska prava.”³¹ Nakon toga pokret dobiva novu kvalitetu preko politike uklapanja u društvo osvajaju se pozicije i zadobiva sve veći utjecaj. „Eksplozivni vlak koji je bio moj Mattachine ... bio je postavljen diljem zemlje šezdesetih godina uzletio je poput uzastopne vatre rimskih svijeća. ‘Ja’ u pozitivnom Gay identitetu promijenilo se u „Mi” i iznenada od svuda Gay Braća i Sestre bili su u maršu, čineći prvi krug te društvene i političke promjene.”³²

²⁶ Michael Bronski, The real Harry Hay, *The Phoenix*, 7. studenog 2002., na: http://www.bostonphoenix.com/boston/news_features/other_stories/documents/02511115.htm, (8. listopada 2012.). Sam Hay pak drži suprotno, da postoji „golema razlika između američkog *gay* pokreta i svih pokreta koji su prethodno došli iz Europe, kao i onih koji još postoje u Europi. Društvo Mattachine, kako ga ja shvaćam, i sva druga društva koja su se razvila naknadno bili su percipirani kao politički utemeljeni, tako da smo se svi mi stalno percipirali kao da smo avangarda promjene. Europske skupine, kako 19. tako i 20. stoljeća, percipirale su sebe kao ‘društvene’ u usmjerenju i prema tome bile su i jesu zaoкупljene ne političkim i društvenim promjenama, nego ‘prilagodbama’, baš kao što se naša srednja klasa rasprodaje sada kao asimilionisti.” Vidi: Harry Hay, „Excerpt from Harry Hay’s Keynote for the First Annual Celebrating Gay Spirit Visions Conference”, Highlands (NC), studeni 1990., <http://www.oocities.org/westhollywood/heights/5347/gsv.html>, (17. studenog 2012.).

²⁷ S. Timmons, *The Trouble with Harry Hay*, 136.

²⁸ „Harry Hay. Gay Movement Founder, Progressive: 1912-2002”, AWTT, na: <http://www.americanswhotellthetruth.org/portraits/harry-hay>, (17. listopada 2012.).

²⁹ H. Hay, „Excerpt from Harry Hay’s Keynote”.

³⁰ D. Carter, *Stonewall - pobuna koja je rasplamsala gej revoluciju*, 271.

³¹ *Isto*, 273.

³² H. Hay, Excerpt from Harry Hay’s Keynote.

3. NOVI PUTOVI

Desetljeće nakon toga jačaju radikalni zahtjevi i ponovno se nastupa agresivnije. Tu opet Harry Hay ima ključnu ulogu. On je od početka bio protiv svake asimilacijske politike koju on shvaća kao izdaju.³³ Po njemu homoseksualci u društvu moraju biti prepoznatljivi radi samih sebe ali i radi drugih. Uvjeren je da su homoseksualci u odnosu na druge različiti i superiorniji jer su više u skladu sa prirodom pošto objedinjuju muško i žensko.³⁴ Kao takvi oni imaju posebno proročko poslanje koje treba donijeti oslobođenje heteroseksualnom svijetu.³⁵ Ovi razlozi navode H. Haya da se ne miri sa postignutim nego da traži nove putove. 1965. H. Hay osniva mješšanu homoseksualnu zajednicu *Kružok drugova koji se vole (Circle of Loving Companions)*. Aktivno surađuje sa raznim homoseksualnim organizacijama kao što je *Gej oslobodilačka fronta (Gay Liberation Front - GLF)* gdje je ključni organizator. Međutim tek 1979., osnivanjem *Radikalnih vilenjaka (Radical Faeries)*, on ostvaruje u potpunosti svoje težnje, čineći tako nov iskorak u homoseksualnoj politici.³⁶ *Radikalni vilenjaci* okupljaju osobe svih seksualnih usmjerenja, koje preko seksualnosti žele promijeniti cjelokupno društvo. Ta je organizacija bitan korak dalje od *Društva Mattachine* i općenito korak dalje u cijelom homoseksualnom pokretu. „*Vilenjaci* su puno toga: radikalna teritorizacija *gay* kulture; ponovno otkriće izrazito *gay* religije; anarhični komunizam koji može obuhvaćati oslobođenje svih ljudi; odbacivanje asimilacije *queers* u bijelo hetero muško društvo izgrađeno od kapitalističkog izrabljivanja, tlačenja i potpune negacije subjektivnog znanja i želja svih ljudskih osoba i drugačijih ljudi. Uz sve svoje pogrješke, osporavanja i ograničenja, *Radikalni vilenjaci* ostvarili su u većoj mjeri viziju Harryja Haya negoli su to učinili Komunistička partija, Društvo Mattachine, GLF ili bilo tko drugi i postavila je temelje za budući *gender* ustanak i radikalne

---

³³ „Mi znamo kako živjeti kroz njihove oči. Mi možemo uvijek igrati njihove igre, ali zar ne niječemo sami sebe čineći to? Ako nosite kožu konformizma na sebi, suzbit ćete lijepog princa ili princezu unutar sebe”. Vidi: „Gay pioneer Harry Hay dies”, *The Advocate*, 25. listopada 2002., na: <http://www.advocate.com/news/2002/10/25/gay-pioneer-harry-hay-dies-6741>, (17. listopada 2012.).

³⁴ M. Bronski, The real Harry Hay.

³⁵ *Isto*.

³⁶ Engleski izraz *faeries* osim što označava vile i vilenjake u slengu označava i homoseksualce.

reklamacije slobode”³⁷ H. Hay krajem života biva slavljen kao jedan od osnivača homoseksualnog pokreta.³⁸

Homoseksualni aktivisti pokazali su se vrlo umješnima u stvaranju svojih lobija, promicanju svojih interesa i uvećanju svoje medijske, ekonomske i političke moći. Ključna prekretnica bilo je mobiliziranje samih homoseksualaca i njihovo organizirano djelovanje u kojem je bitnu ulogu odigrao H. Hay, dovевši ih do toga, kako ističe aktivistica L. Hirshman, „da sami sebe prepoznaju kao podčinjenu klasu i djeluju kolektivno”.³⁹ Dobar poznavatelj, na temelju vlastitog homoseksualnog iskustva, John McKellar kaže: „Za moju radikalnu braću i sestre, spolna orijentacija nije samo stil života nego religija i karijera. To je njihov cijeli identitet.”⁴⁰ Ovakva shvaćanja i ubrzano homoseksualno restrukturiranje kulture, politike i zakonodavstva pokazatelji su da odavno predmet borbe makar na Zapadu nisu više prava homoseksualaca, nego promjena cjelokupne društvene paradigme. Do sada postignute promjene su stoga samo najava puno većih, koje će promijeniti život svih nas.

4. ODNOS ENGELSA PREMA POLITIČKOM DJELOVANJU HOMOSEKSUALACA

Marx i Engels bili su nerazdvojni u svome intelektualnom djelovanju. U Engelsa nalazimo kategorička očitovanja o homoseksualnosti, koja, po svemu sudeći, dijeli i Marx. U knjizi *Porijeklo porodice, privatnog vlasništva i države* Engels se osvrće na seobe Nijemaca, i homoseksualnost, premda je ne spominje izravno, ubraja u „moralno propadanje” i „zle protuprirodne poroke”.⁴¹ Na drugome mjestu

³⁷ Gabriel Mindel Saloman, *The Subjective Object; or Harry Hay in the Age of Mechanical Reproduction*, *The Journal of Radical Shinning*, na: <http://joap.org/issue8/MindelSaloman.htm> (18. listopada 2012.).

³⁸ Između ostalog objavljena je njegova biografija (usp. S. Timmons, *The Trouble with Harry Hay*); sabrana djela (H. Hay, *Radically Gay*) i snimljen je dokumentarac o njegovu životu (Eric Slade, *Hope along the Wind: The Life of Harry Hay*, 2002.).

³⁹ Linda Hirshman, *Victory: The Triumphant Gay Revolution. How a Despised Minority Pushed Back, Beat Death, Found Love, and Changed America for Everyone*, Harper Collins, New York, 2012., 24.

⁴⁰ John McKellar, „Canadian Homosexual Criticizes Gay Extremism”, Radio Active, 2003., na: <http://radioactive136.blogspot.hr/>, (3. veljače 2018.).

⁴¹ „Nijemci su u svojim seobama, naročito prema jugoistoku, među stepskim nomadima na Crnome moru, moralno jako propali i naučili od ovih, osim njihovih vještina u jahanju, i zle, protuprirodne poroke.” Friedrich Engels, *Porijeklo porodice, privatnog vlasništva i države*. Ludwig Feuerbach i kraj klasične njemačke filozofije, Naprijed, Zagreb, 1973., 69.

pak istospolne odnose starih Grka s dječacima definira „srozavanjem”, „odvratnim”, „lišavanjem dostojanstva”.⁴² U privatnoj prepisci s Marxom homoseksualnost drži „krajnje protiv prirode”, a knjigu Ulrichsa, tadašnjeg *gay* aktivista, koja zagovara homoseksualno društveno djelovanje, naziva „svinjarijom pretvorenom u teoriju”.⁴³

U Europi su već u devetnaestom stoljeću tadašnji izolirani homoseksualni aktivisti poput Karl-Heinricha Ulrichsa i Magnusa Hirschfelda pokušali dobiti potporu lijevih stranaka, ali bez uspjeha. Dapače, Ulrichs se izravno obratio Marxu poslavši mu godine 1860. jednu svoju knjigu o homoseksualnosti, koju je ovaj prosljeđio Engelsu. Engels je u pismu Marxu s gnušanjem osudio ideje koje se ondje iznose.⁴⁴ Jedini oblik suradnje koji vidi je onaj doušnički, u kojem bi jedan od utjecajnih homoseksualaca otkrio imena ostalih, kako bi se to onda moglo iskoristiti, vjerojatno, u političkoj borbi.⁴⁵ Tom prigodom Engels daje i osvrt na homoseksualno društveno-političko djelovanje kao takvo. „Pederasti se počinju brojiti i otkrivaju da čine jednu silu u Državi. Nedostajala je samo jedna organizacija, ali po ovoj knjizi čini se da već postoji u tajnosti. I kako broje tako važne ljude u starim strankama i također u novima, od Rösinga do Schweitzera, njihova pobjeda je neminovna. Od sada nadalje bit će ‘Guerre aux cons, paix aux trous de cul’ (Rat p*****, mir rupama na guzici). Prava je sreća što smo mi osobno previše stari da bismo se bojali, ako ova stranka pobijedi, da ćemo morati platiti tjelesni danak pobjednicima. Ali mlade generacije!... Za jadne osobe ‘od naprijed’ kao što smo mi, s našom djetinjom strasti prema ženama, stvari će krenuti po zlu.”⁴⁶ Iako Engels govori u podrugljivom tonu, svjestan je utjecaja homoseksualaca u društvu, te njihove pretenzije i pokušaje organiziranog djelovanja shvaća ozbiljno. Dapače, u slučaju njihove pobjede predviđa homoseksualnu isključivost u kojoj će heteroseksualna većina biti ugrožena i zlostavljana.

---

⁴² Između ostalog piše: „ali poniženje žena osvetilo se muškarcima i ponižavalo je i sve njih, dok se nisu srozali u odvratnu ljubav s dječacima i lišili dostojanstva svoje bogove, kao i same sebe, mitom o Ganimedu”. F. Engels, *Porijeklo porodice*, 65).

⁴³ F. Engels, „Pismo od 22. lipnja 1869.”, *Carteggio Marx-Engels*, Editori Riuniti, Roma, 1972., vol. 5., 324, na: <http://www.giovannidallorto.com/testi/germa/marx/marx.html> (3. veljače 2012.).

⁴⁴ F. Engels, „Pismo od 22. lipnja 1869.”, 324.

⁴⁵ „Kad bi Schweitzer bio dobar u nečemu, trebalo bi izvući od tog čudnovatog džentlmena imena visokih i najviših pederasta, što njemu koji im je duhovno srodan, ne bi trebalo biti teško.” F. Engels, „Pismo od 22. lipnja 1869.”, 325.

⁴⁶ F. Engels, „Pismo od 22. lipnja 1869.”, 324-325.

5. SVJETONAZORSKI PREVRAT „LJEVICE”

Politika u promicanju homoseksualnih interesa ima značajnu ulogu. Posebno u tome prednjače „lijevo” orijentirane stranke socijalističkog, (neo)komunističkog i u novije vrijeme zelenog predznaka. Dovoljno je spomenuti ključnu ulogu koju je odigrao socijalistički premijer Jose Luis Rodriguez Zapatero u Španjolskoj legalizacijom homoseksualnih „brakova” i njihova usvajanja djece 2005. godine. Ono što se međutim prešućuje, jest da su praktički sve do konca osamdesetih bivše komunističke zemlje bile prve u proganjanju homoseksualaca. Nakon Oktobarske revolucije u SSSR-u ukinuti su dotadašnji zakoni carske Rusije protivni homoseksualnosti i doneseni novi, kojima se liberalizirala homoseksualnost. Već početkom tridesetih situacija se mijenja, a godine 1933. pod Staljinom započinje progon homoseksualaca. Nakon rasprava zaključilo se da je to društveno uvjetovana pojava, plod dekadencije i fašizam. Maksim Gorki ostao je zapamćen po izjavi: „Uništimo homoseksualce - fašizam će nestati”,⁴⁷ a komesar za pravdu SSSR-a Nikolaj Kriljenko ga je 1936. definirao kao politički zločin protiv države i proletarijata.⁴⁸ Prema novom Ustavu SSSR-a donesenom 1936., to jest prema pripadajućem zakonodavstvu, za osobu uhvaćenu u homoseksualnom činu bila je propisana zatvorska kazna od osam godina teškog rada.⁴⁹ Poznate homoseksualce regrutiralo se da postanu doušnici tajne službe, a ostale se slalo u logore.⁵⁰ Iz Kube, gdje se homoseksualnost smatrala „kapitalističkom bolešću”, Fidel Castro je početkom osamdesetih izagnao oko 10.000 homoseksualaca u SAD.⁵¹ U bivšoj Jugoslaviji kao i u drugim komunističkim zemljama homoseksualci su također bili proganjeni. Pravni okvir za to dao je zakon iz 1959. (Krivični zakon SFRJ, član 186, stav 2) po kojem se muškarce kojima se dokaže homoseksualni čin kažnjava godinom dana zatvora, a dekriminalizacija homoseksualnosti među odraslima u Hrvatskoj uvedena je tek 1977.⁵² Kina je zadnja od komunističkih zemalja dekriminalizirala homoseksualnost 1997., tek godine 2001.

⁴⁷ „Staljin i položaj LGBT populacije u SSSR-u”, *Labris*, na: <http://www.labris.org.rs/istorija/staljin-i-polozaj-lgbt-populacije-u-sssr-u.html> (31. listopada 2011.).

⁴⁸ K. M., „Gej svedočenja iz sovjetskih gulaga”, *GayEcho*, 16. srpnja 2011., na: <http://gayecho.com/istorija.aspx?id=13577&grid=5559&page=1>, (31. studenog 2011.).

⁴⁹ „Staljin i položaj LGBT populacije u SSSR-u”.

⁵⁰ K. M., „Gej svedočenja iz sovjetskih gulaga”.

⁵¹ Joel Rodriguez, „Persecuzione gay a Cuba”, *Narkive*, 2003., na: <http://it.politica.pds.narkive.com/WaktGEbK/persecuzione-gay-a-cuba>, (3. veljače 2018.).

⁵² K. M., „LGBT prava u SFRJ”, *GayEcho*, 16. kolovoza 2008., na: <http://gayecho.com/istorija.aspx?id=7449&grid=5559&page=2>, (31. listopada 2011.).

homoseksualnost je skinula s popisa mentalnih poremećaja, a sada se u Kini aktivno podupire.⁵³ Teško je vjerovati da je potpuna promjena odnosa prema homoseksualcima od strane bivših i sadašnjih „ljevičara” rezultat želje da se odjednom pomogne osobama s homoseksualnim sklonostima. Radi se jednostavno o pragmatičnoj političkoj procjeni da je to sada isplativo, a ako se situacija promijeni, onda se lako može vratiti stara praksa.

ZAKLJUČAK

Promiskuitetna homoseksualnost, s kojom nije prestao ni dok je bio u braku, bila je glavna odrednica osobnog života i javnog djelovanja Harryja Haya. Iskustvo angažmana u Komunističkoj partiji Hayu poslužilo je da politički organizira homoseksualce. To njegovo pionirsko djelovanje pokazalo se uspješnim i bilo je široko prihvaćeno. Na postavkama shvaćanja homoseksualaca kao potlačene manjine došlo je do nove klasne borbe, koja je sve više potiskivala staru klasnu borbu. Kao da su naslućivali što se može dogoditi, Engels i Marx su imali izrazito negativan stav o homoseksualnosti. Dok je na Zapadu homoseksualni pokret jačao, u isto vrijeme je komunizam sve više slabio. Kada je došlo do sloma komunizma u Sovjetskom Savezu i istočnoj Europi, počelo se naslućivati da bi homoseksualna paradigma mogla biti pobjednička. Bivši komunisti istočnog bloka tada su se u velikom broju pridružili svojim zapadnim istomišljenicima, oblikujući neku novu „ljevicu”, koja u svoje prioritete stavlja zauzimanje za „oslobođenje” homoseksualca. Neprimjetno se tako dogodio ključan preokret, u kojem je borba za radničku klasu došla u drugi plan. Osvojivši „ljevicu”, homoseksualna revolucija, u svojoj novoj verziji dženderizma, ubrzano mijenja društveni život u svim segmentima i sprema se za potpuno preuzimanje vlasti.⁵⁴ Od političkog aktivizma rijetkih pojedinaca protiv diskriminacije homoseksualaca došlo se do jedne sasvim nove ideologije, kojoj je cilj zatrti civilizaciju kakvu poznajemo. Istini za volju, treba reći da nisu svi homoseksualci pobornici dženderizma, nego samo dio njih, i da su upravo oni među prvim žrtvama, jer im se sve više

---

⁵³ Sergej Županić, „Donedavna homofobna, NR Kina sponzorira otvorenje gay bara”, *Večernji list*, 1. siječnja 2010, na: <http://www.vecernji.hr/vijesti/donedavna-homofobna-nr-kina-sponzorira-otvorenje-gay-bara-clanak-74293> (1. studenog 2011.).

⁵⁴ Više o metamorfozama moderne revolucije vidi u: Josip Mužić, „Od seksualne do homoseksualne revolucije”, *Vjesnik Đakovačko-osječke nadbiskupije i Srijemske biskupije*, 134 (2006.) 6, 11-16.

zabranjuje dobivanje odgovarajuće pomoći kako bi živjeli u skladu sa svojim spolom. Trenutno se u većini zapadnih zemalja, kao i u Hrvatskoj, dovršava „rodno” osvajanje demokršćanskih stranaka, u škole se ubrzano uvodi ideološka indoktrinacija, a diktatura spolnog relativizma sve više postaje stvarnost.

THE ROLE OF HARRY HAY IN FORMING THE HOMOSEXUAL CLASS STRUGGLE

Summary

In the first half of the twentieth century American homosexuals were scattered and out of the law because sodomy was a criminal offence. There were some attempts of organizing but nothing serious came from it. In the early fifties the situation changed and Harry Hay played a key role. He conceived a homosexual political organization in 1948 inspired by Kinsey's book "Sexual Behaviour in the Human Male". Namely, at that time a fateful conclusion was reached that homosexuals were "the class of people with social and political dimensions of cultural minority". By the end of 1950 the first organization consisting of five members was founded in Los Angeles. They were initially called "Society of Fools" which was soon changed into "Mattachine Society". As the homosexual movement grew stronger, so did its demands. Hay was the first who set about organizing homosexuals as a social minority, and was successful in it, mainly thanks to his communist experience. It is equally important, if not even more important, that he laid the foundations of homosexual policy that proved capable of winning the majority for themselves. Marx and Engels were against political organization of homosexuals and homosexuality as such. Communist states condemned and actively persecuted homosexuality. But, by weakening and falling of the Berlin Wall, the situation radically changed. Eastern and Western "leftists" adopted the struggle for a new homosexual class and started leaving the fight for the workers' rights. Today, the metamorphosis of the "left" is over, and now efforts are hurriedly being made toward the reversal of the entire society. The subject of the fight has no longer been the rights of homosexuals, at least not in the West, but the change of the overall social paradigm.

Key words: Harry Hay, homosexuality, homosexual movement, Marxism, genderism